

Marta Ostrowska

The Principles of Reinsurance Contract Law. Nowa jakość umów reasekuracji

DOI: 10.5604/01.3001.0014.5424

Artykuł przedstawia międzynarodowy projekt dotyczący umowy reasekuracji – The Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL) oraz dokonuje oceny jego potencjalnego zastosowania w praktyce, w tym z perspektywy rynku polskiego. Analiza aktualnych problemów stron umów reasekuracji, tj. niepewności co do prawa i co do stosunku prawnego, tłumaczy motywację PRICL, jak również podkreśla ich wagę. Analizie tej towarzyszy szczególnie istotny w dyskusji głos praktyków. Artykuł porusza również techniczne aspekty zastosowania PRICL, takie jak ich skuteczność prawna w postępowaniu sądowym.

Słowa kluczowe: kontraktowe prawo reasekuracyjne, PRICL, harmonizacja kontraktowego prawa reasekuracyjnego.

Kody JEL: K12, K15, G22.

---

1. Wprowadzenie

W listopadzie 2019 r. została opublikowana najnowsza wersja The Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL/Zasady)¹. PRICL to projekt badawczy współtworzony przez Uniwersytet Zuryski, Uniwersytet Wiedeński oraz Uniwersytet Johanna Wolfganga Goethego we Frankfurcie nad Menem². Wśród członków zespołu badawczego znajdują się przedstawiciele nauki z całego świata (z Europy, Stanów Zjednoczonych, Brazylii, Japonii, RPA, Singapuru) oraz praktycy (reprezentanci zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, brokerów reasekuracyjnych). Podstawowym założeniem PRICL jest stworzenie jednolitych zasad kontraktowych o charakterze *soft law*, które mogłyby być stosowane przez strony umowy reasekuracji jako alternatywa dla regulacji krajowych.

Celem artykułu jest przybliżenie polskiemu rynkowi ubezpieczeniowemu koncepcji Zasad, dokonanie ich oceny oraz zapoczątkowanie dyskusji nad potencjalnym zastosowaniem PRICL w polskiej praktyce ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W artykule nie ma miejsca na szczegółowe omawianie Zasad ani na cytowanie ich treści. Nie jest to też celem artykułu. Uwagę skupiono przede wszystkim na omówieniu istoty PRICL, wskazaniu najważniejszych problemów

---

¹ Najnowsza wersja PRICL dostępna jest na oficjalnej stronie projektu: <https://www.ius.uzh.ch/de/research/projects/pricl.html>.

² Partnerem projektu jest również międzynarodowa organizacja rządowa UNIDROIT (Międzynarodowy Instytut Unifikacji Prawa Prywatnego).

stosunku reasekuracyjnego, będących asumptem dla rozpoczęcia prac nad Zasadami, jak również uzasadnieniu potrzeby standaryzacji treści postanowień umowy reasekuracji. Następnie wskazano korzyści, jakie niesie ze sobą zastosowanie Zasad w praktyce, oraz sposób skutecznego zaimplementowania ich do umowy reasekuracji. Artykuł odwołuje się w końcu do polskich regulacji umowy reasekuracji, wykazując tym samym, że mimo niewielkiego udziału polskiej reasekuracji w rynku globalnym znajomość Zasad i ich zastosowanie nie powinny być dla polskiego rynku obojętne. Polskie tłumaczenie skróconej wersji Zasad (tj. bez komentarzy i przykładów stosowania) stanowi załącznik do artykułu³. W części dotyczącej ogólnej problematyki PRICL niniejszy artykuł przytacza najważniejsze uwagi i komentarze z dotychczasowych publikacji na temat PRICL autorstwa członków grupy badawczej.

2. Niepewność co do prawa i co do stosunku prawnego. Motywacja PRICL

Podstawową motywacją zawierania umów w obszarze stosunków handlowych jest uzgodnienie przez strony zasad współpracy. Stosunki umowne stanowią natomiast przedmiot regulacji prawnej, której celem jest m.in. wyeliminowanie stanu niepewności prawnej obejmującego ważność umowy oraz istnienie wzajemnych zobowiązań jej kontrahentów, przy jednoczesnym respektowaniu zasady swobody umów. W ten sposób strony umów mogą ufać, że wykonanie umowy i jej konsekwencje nastąpią zgodnie z ustalonymi przez nie postanowieniami, których wykonanie gwarantują przepisy prawa. Doktryna nazywa to zjawisko pewnością co do prawa (regulacji prawnych mających za stosowanie do umowy) i co do stosunku prawnego (jego istnienia i treści).

Co do zasady te same wnioski powinny mieć zastosowanie do umowy reasekuracji. Praktyka w tym względzie dowodzi jednak, że strony stosunków reasekuracyjnych pozostają najczęściej w niepewności zarówno co do prawa, jak i co do samego stosunku prawnego⁴. Poniżej zostały przedstawione najczęściej wskazywane przez przedstawicieli zakładów ubezpieczeń i reasekuracji przyczyny takiego stanu rzeczy.

2.1. Sposób zawarcia umowy reasekuracji

Pierwszym istotnym czynnikiem wpływającym na niepewność co do stosunku prawnego jest sposób zawierania umów reasekuracji, który zwyczajowo określa się sformułowaniem *deal now, details later*. W praktyce bowiem negocjacje umowne kończą się zawarciem umowy określającej jedynie *essentialia negotii* umowy. Szczegółowe warunki współpracy precyzuje się natomiast w dokumentacji umowy, której przygotowanie zajmuje zazwyczaj nawet kilka mie-

---

³ Polskie tłumaczenie skróconej wersji Zasad jest tłumaczeniem prywatnym autorki publikacji i nie stanowi części projektu PRICL ani nie zostało oficjalnie przyjęte przez grupę badawczą PRICL. W przypadku jakiegokolwiek różnicy między oryginalną, angielską skróconą wersją Zasad a wskazanym tłumaczeniem decydująca jest wersja angielska.

⁴ E. Witthoff, „Principles of Reinsurance Contract Law: A Reinsurer's View”, *Uniform Law Review* 2020, vol. 25(1), s. 58.

sięcy. Choć niewątpliwie taki sposób kontraktowania ma swoje dobre strony, np. sprzyja szybkiemu zakończeniu transakcji, to z prawnego punktu widzenia pełna treść stosunku reasekuracyjnego, a tym bardziej jej interpretacja mogą budzić wątpliwości. Często jednak nawet pełna treść umowy nie gwarantuje całkowitej precyzyjności. Obok sposobu zawierania umów jako utrudnienie w zrozumieniu intencji stron sądy rozstrzygające spory reasekuracyjne wskazują sposób formułowania postanowień umownych i techniczną poprawność tworzenia umów⁵. Zauważa się tu przede wszystkim brak wsparcia prawnego przy konstruowaniu postanowień⁶, jak również bezrefleksyjne stosowanie wzorców postanowień czy konkluzji z orzecznictwa⁷.

2.2. Regulacja umowy reasekuracji

O ile konstrukcja treści umowy reasekuracji, a tym samym jej jakość, zależy w pełni od stron umowy, o tyle prawo mające zastosowanie do umowy, co do zasady, pozostaje poza kontrolą stron. Od tego, jakie prawo zostanie uznane za właściwe dla umowy, zależą warunki zawarcia umowy, jej ważność oraz interpretacja. W państwach systemu prawa kontynentalnego (*civil law*) umowa reasekuracji jest zwykle umową nienazwaną, do której przepisy umowy ubezpieczenia nie mają zastosowania⁸. Natomiast osobna regulacja umowy reasekuracji zazwyczaj nie istnieje⁹, co prowadzi do wniosku, że treść umowy opiera się głównie na zasadzie swobody umów. Z kolei w państwach systemu prawa precedensowego (*common law*) przepisy dotyczące umowy ubezpieczenia stosuje się zarówno do ubezpieczeń bezpośrednich, jak i do reasekuracji¹⁰.

Do umowy reasekuracji będą miały zastosowanie przepisy ogólne prawa umów danej jurysdykcji, które dadzą pewność co do podstawowych mechanizmów działania umowy jako takiej. Niemniej zarówno brak przepisów odno-

⁵ P.T. O'Neill, J.W. Woloniecki, „The Law of Reinsurance: in England and Bermuda”, London 2019, s. 13-001.

⁶ C. Edelman, A. Burns, „The Law of Reinsurance”, Oxford University Press, 2013, s. 53.

⁷ Law Guarantee Trust & Accident Society v. Munich Reinsurance Co., [1915] 31 T.L.R. 572.

⁸ Zob. Polska: Art. 820 Kodeksu cywilnego; Niemcy: § 209 Versicherungsvertragsgesetz (VVG); Francja: Art. L 111-1 Code des assurances; Luksemburg: Art. 4 No. 4 Loi du 27 juillet 1997 sur le contrat d'assurance; Finlandia: Section 1 (3) Insurance Contract Act No 543; Szwajcaria: Art. 101 Section 1 no. 1 Versicherungsvertragsgesetz (VVG); Liechtenstein: Art. 63 Versicherungsvertragsgesetz (VersVG); Austria: § 186 Versicherungsvertragsgesetz (VersVG); Belgia: Art. 54 Loi relative aux assurances du 4 avril 2014; Holandia: Art. 7:927 Dutch Civil Code. Wśród jurysdykcji, które wyjątkowo posiadają osobne przepisy regulujące umowę reasekuracji, można wskazać Włochy: Arts. 1928 ff. Codice Civile, i Hiszpanię: Arts. 77 ff. Ley 50/1980 de 8 octobre, de contrato de seguro.

⁹ W literaturze przedmiotu brak szczegółowej regulacji umowy reasekuracji uzasadnia się brakiem konieczności ochrony kontrahentów. W odróżnieniu od ubezpieczeń bezpośrednich strony umowy reasekuracji są profesjonalistami o równej pozycji ekonomicznej i sile negocjacyjnej. Zob. M.L. Rossi, N. Lowe, „Regulating Reinsurance in Global Market”, The Geneva Papers on Risk and Insurance 2002, Vol. 27(1), s. 122, 123; D. Fuchs, „Ujednolicenie kontraktowego prawa reasekuracyjnego w skali międzynarodowej *in statu nascendi* – PRICL (Principles of Reinsurance Contract Law)”, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2019, nr 1, s. 25.

¹⁰ H. Heiss, „The Principles of Reinsurance Contract Law: An optional instrument of transnational reinsurance law”, Uniform Law Review 2020, Vol. 25(1), s. 7.

szących się do istoty umowy, tj. reasekuracji, jak i nakaz odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących umowy ubezpieczenia mogą budzić wątpliwości interpretacyjne, a tym samym czynić stosunek umowny niepewnym.

2.3. „Zwyczaj reasekuracyjny”

Stosunek reasekuracyjny definiowany jest nie tylko przez pryzmat umowy zawartej między stronami, ale również poprzez uzupełniające ją zwyczaje i praktykę rynkową. Ponieważ relacja umowna między reasekuratorem a cedentem opiera się w znacznej mierze na zasadzie swobody umów, a rynek reasekuracyjny jest rynkiem globalnym i współzależnym, praktyka rynkowa wykształciła zwyczaj odwoływania się w umowach do tzw. międzynarodowych zwyczajów reasekuracyjnych (*reinsurance custom*). Zwyczaje reasekuracyjne to przyjęte w praktyce modelowe sposoby postępowania kontrahentów przy zawieraniu i wykonywaniu umowy reasekuracji¹¹. Pomocne są one przede wszystkim w ustaleniu intencji stron, gdy konstrukcja zapisów umownych budzi wątpliwości, a gdy umowa określa jedynie *essentialia negotii*, stanowią podstawę do istnienia dorozumianych warunków umowy¹².

Niemniej stosowanie zwyczajów reasekuracyjnych nie zawsze sprzyja pewności stosunku reasekuracyjnego. W zależności od tego, jakiej jurysdykcji będzie podlegała umowa reasekuracji, obserwować można bowiem różne konsekwencje ich stosowania¹³. Przykładem dobrze ilustrującym tę problematykę może być umowa reasekuracji niezawierająca tzw. klauzuli *follow-the-settlements*. W Niemczech powszechnie akceptowany jest obowiązek reasekuratora do uznania decyzji cedenta w zakresie jego polityki ubezpieczeniowej. W Stanach Zjednoczonych, w zależności od sądu rozpoznającego sprawę, ten sam obowiązek może zostać uznany za dorozumiany albo za nieistniejący, o ile nie został on wpisany do umowy *expressis verbis*. Natomiast w Wielkiej Brytanii, co do zasady, klauzula *follow-the-settlements* nie jest uznawana, chyba że zostanie ona zawarta bezpośrednio w umowie¹⁴. Poza brakiem jednolitego podejścia do uznania klauzuli problematyczna może być również interpretacja jej treści. Międzynarodowe zwyczaje reasekuracyjne interpretowane są zazwyczaj w oparciu o przepisy jurysdykcji, w której powstał lub rozpoznawany jest spór. Znaczenie tego samego zwyczaju może więc okazać się inne, gdy za podstawę interpretacji przyjęte zostaną przepisy innej jurysdykcji lub, co ciekawsze, innego systemu prawnego. Rozważania te nabierają znaczenia szczególnie w przypadku rozstrzygnięcia sporu przez sąd powszechny.

---

¹¹ W. Hoffman, „On the use and abuse of custom and usage in reinsurance contract”, *Tort & Insurance Law Journal* 1997, vol. 33(1), s. 10.

¹² K. Noussia, „Reinsurance Arbitration”, Springer, 2013, s. 40.

¹³ L. Kuitunen, „Principles of Reinsurance Contract Law Project: Enhancing the value of reinsurance cover – viewpoint of an industry practitioner”, *Uniform Law Review* 2020, vol. 25(1), s. 49.

¹⁴ H. Heiss, „The Principles...”, *op. cit.*, s. 5, 6.

Wskazane wyżej okoliczności wpływające na niepewność stron co do stosunku umownego stanowią podstawowy powód, dla którego strony preferują rozwiązanie ewentualnego sporu w drodze zawarcia porozumienia, zamiast powierzenia rozstrzygnięcia sądom powszechnym. To, jak również tendencja do rozstrzygnięcia sporów przed sądem arbitrażowym¹⁵, powoduje, że orzecznictwo w zakresie sporów reasekuracyjnych, które mogłoby stanowić punkt odniesienia w procesie negocjacji warunków umowy, jest istotnie ograniczone lub nie istnieje.

2.4. Transgraniczność działalności reasekuracyjnej

Należy wspomnieć, że na omówione dotychczas problemy nakłada się dodatkowo, charakterystyczny dla działalności reasekuracyjnej, element transgraniczny. Ze względu na skalę i naturę działalności reasekuracyjnej zakłady reasekuracji rzadko działają wyłącznie lokalnie. Naturalne jest zatem zawieranie umów reasekuracji w reżimie prawnym państwa, które nie jest państwem siedziby reasekuratora (tj. umowa podlega prawu państwa siedziby cedenta). W efekcie możliwa jest sytuacja, w której zakład reasekuracji jest stroną umów, z których każda podlega prawu innego państwa. Jednocześnie warto zauważyć, że nawet jeśli zawarte przez reasekuratora umowy będą tożsame co do treści, ich znaczenie, w świetle wskazanych wyżej uwag, może się znacząco różnić. Z perspektywy reasekuratora sytuacja taka oznacza nie tylko zwiększone koszty działalności (np. konieczność zatrudnienia specjalistów z zakresu danej jurysdykcji), ale przede wszystkim niepewność co do prawnych konsekwencji wykonania umowy, w szczególności rozstrzygnięcia sporów.

Taka sytuacja nie jest korzystna także z perspektywy cedenta. Wydawać by się mogło, że skoro zawarte przez niego umowy reasekuracji podlegają prawu państwa jego siedziby, a zatem prawu, które jest mu znane, to wykonanie umowy i jej konsekwencje nie powinny budzić większych wątpliwości. Niemniej w przypadku braku przepisów bezpośrednio regulujących umowę reasekuracji lub orzecznictwa nawet znajomość prawa nie może zagwarantować pewności sytuacji prawnej cedenta.

3. PRICL jako gwarancja pewności umowy reasekuracji. Praktyczne zastosowanie

Jak wspomniano we wstępie, celem PRICL jest wyeliminowanie wskazanych wyżej problemów poprzez dostarczenie uczestnikom rynku standardowych klauzul umownych o precyzyjnie określonym znaczeniu. Jednolitą wykładnię Zasad zapewnia się przez stworzenie komentarzy wyjaśniających oraz przykładów ilustrujących zastosowanie każdej z Zasad. Założeniem twórców Zasad nie jest narzucenie uczestnikom rynku regulacji umowy reasekuracji. Przeciwnie, PRICL ma stanowić narzędzie, które strony umowy mogłyby stosować według własnego uznania.

¹⁵ L. Kuitunen, *op. cit.*, s. 48.

PRICL to zatem regulacja o charakterze *soft law*, która nie wymaga implementacji przez prawo krajowe czy międzynarodowe. Podstawową zaletą wynikającą z charakteru *soft law* jest brak przymusowości. Swoboda kontraktowania nie zostaje naruszona. Brak wiążącego charakteru PRICL pozwala stronom umowy reasekuracyjnej samodzielnie, według potrzeb, zdecydować o ich zastosowaniu. Innymi słowy, PRICL będą miały zastosowanie do danej umowy tylko wtedy, gdy strony uznają je za prawo właściwe dla tej umowy lub wprowadzą Zasady wprost do umowy (art. 1.1.1 PRICL)¹⁶. Co więcej, zgodnie z art. 1.1.3. PRICL strony mogą dowolnie wyłączyć zastosowanie poszczególnych Zasad lub zmienić ich efekt. W braku jakiegokolwiek odwołania do Zasad nie będą miały one zastosowania i pozostaną dla umowy bez znaczenia. W takim przypadku mogą one jednak służyć jako narzędzie do interpretacji postanowień umownych lub jako uzupełnienie krajowych regulacji dotyczących umowy reasekuracji¹⁷.

Zastosowanie Zasad w praktyce może rodzić dwa zasadnicze pytania. Po pierwsze, biorąc pod uwagę fakt, że umowa reasekuracji podlega również ogólnym przepisom prawa umów, można się zastanawiać, czy wprowadzenie Zasad jest wystarczające do zapewnienia pewności co do prawa i co do stosunku prawnego. Po drugie, czy wskazanie Zasad jako prawa właściwego dla umowy będzie skuteczne w razie poddania sporu reasekuracyjnego rozstrzygnięciu przez sąd powszechny lub arbitrażowy. Odpowiedzi na te pytania przedstawię pokrótce poniżej.

3.1. The Principles of International Commercial Contracts (PICC)

Niewątpliwie poddanie umowy reasekuracji reżimowi Zasad wyeliminuje problem braku spójności w interpretacji stosunku kontraktowego. Należy jednak pamiętać, że Zasady odnoszą się jedynie do tych aspektów umowy, które są ściśle związane z przedmiotem umowy, tj. reasekuracją. Natomiast umowa, jako taka, poddana jest również ogólnym zasadom prywatnego prawa umów¹⁸, które różnią się w zależności od jurysdykcji. Można zatem twierdzić, że choć PRICL ujednoliciła stosunek kontraktowy w zakresie specyficznym dla reasekuracji, to zasady ogólne regulujące takie kwestie, jak moment zawarcia umowy, forma umowy czy jej ważność, wciąż pozostaną elementem mogącym wpływać na niepewność stosunku prawnego. W takim stanie prawnym efektywność Zasad mogłaby być słusznie kwestionowana.

W pełni świadomi istnienia tego problemu twórcy PRICL zaadresowali go poprzez wprowadzenie do Zasad odwołania do The Principles of International

---

¹⁶ Zob. Art. 1.1.1. PRICL: The PRICL apply to contracts of reinsurance where the parties have agreed that their contract shall be governed by them. Art. 1.1.3. PRICL: The parties may exclude the application of or derogate from or vary the effect of any of the provisions of the PRICL.

¹⁷ H. Heiss, „From contract certainty to legal certainty for reinsurance transactions. The Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL)”, *Scandinavian Studies of Law* 2018, vol. 64, s. 109.

¹⁸ M. Fras, „Reżim prawny umowy reasekuracji: zagadnienia materialnoprawne i kolizyjne”, *Prawo Asekuracyjne* 2008, nr 4, s. 470.

Commercial Contracts (PICC)¹⁹. PICC to stworzone przez UNIDROIT generalne zasady międzynarodowych kontraktów handlowych regulujące ogólne kwestie prawa umów, w tym swobodę kontraktowania, sposób zawarcia umowy oraz jej interpretację. Podobnie jak Zasady, PICC nie stanowią norm bezwzględnie obowiązujących. Jedynie strony umowy, poprzez wyrażenie woli poddania umowy PICC, mogą nadać im moc wiążącą w odniesieniu do konkretnej umowy. PICC stanowi zatem domyślne uzupełnienie PRICL na drodze do pełnej standaryzacji umowy reasekuracji. Zgodnie z art. 1.1.2 PRICL w przypadku poddania umowy reżimowi Zasad strony wyrażają zgodę na to, by kwestie nieuregulowane przez Zasady były rozstrzygane zgodnie z PICC.

Jak już wspomniano, strony umowy reasekuracji są wolne zarówno co do poddania umowy reżimowi Zasad, jak i co do zakresu Zasad, które chcą implementować. Jednakże w świetle powyższych uwag dla osiągnięcia pełnej pewności stosunku kontraktowego rekomendowane jest, aby strony poddały umowę reasekuracji reżimowi PRICL, w tym PICC. Praktyczne zastosowanie „pakietu PRICL i PICC” jest dodatkowo ułatwione przez fakt, iż zarówno PRICL, jak i PICC skonstruowane są w ten sam sposób (tj. każda z zasad opatrzona jest komentarzem wyjaśniającym oraz przykładami ilustrującymi ich zastosowanie).

3.2. Zastosowanie PRICL a postępowanie sądowe i arbitrażowe

Dla skutecznego zastosowania Zasad w praktyce nie wystarczy zgoda stron. Szczególnie w kontekście wykonania umowy Zasady powinny być rozpoznawane jako wiążące dla umowy również przez osoby trzecie. Wspomniany w pierwszej części proces zawierania umów reasekuracji ma istotny wpływ na wykonanie umowy, w szczególności na sposób rozwiązywania sporów. Specyfika stosunków reasekuracyjnych powoduje, że w większości przypadków strony preferują rozwiązanie ewentualnego sporu w drodze zawarcia porozumienia, tj. bez konieczności odwoływania się do sądu powszechnego albo arbitrażowego. Niemniej z perspektywy zastosowania PRICL warto przyjrzeć się bliżej sytuacji, w której strony zdecydują się na rozstrzygnięcie sporu w drodze sformalizowanego postępowania sądowego. W zależności od zamieszczenia w umowie klauzuli arbitrażowej efekt uznania PRICL za prawo właściwe dla umowy będzie inny. Poniżej analizie poddane zostały dwa scenariusze: umowa reasekuracji bez klauzuli arbitrażowej i umowa reasekuracji zawierająca taką klauzulę. W obu przypadkach jako prawo właściwe dla umowy reasekuracji strony wskazały PRICL.

W pierwszym przypadku strony zawarły umowę reasekuracji bez klauzuli arbitrażowej. Ze względu na fakt, iż Zasady nie stanowią prawa bezwzględnie obowiązującego, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (rozporządzenie Rzym I) sąd zobowiązany będzie uznać, że strony nie wybrały prawa właściwego dla umowy. W konsekwencji prawo właściwe zostanie ustalone według zasad określonych w rozporządzeniu

¹⁹ Zob. Artykuł 1.1.2 PRICL: Issues not settled by the PRICL shall be settled in accordance with the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts 2016 („PICC”).

Rzym I²⁰. Zasady zostaną natomiast potraktowane jako zwykłe postanowienia umowne. Ich znaczenie będzie zatem decydujące dla rozstrzygnięcia, o ile nie będą one pozostawać w sprzeczności z ustalonym według rozporządzenia Rzym I prawem właściwym dla umowy. Biorąc jednak pod uwagę, że narodowe regulacje ustawowe umowy reasekuracyjnej są istotnie ograniczone, w gruncie rzeczy Zasady będą spełniały swoją funkcję mimo braku uznania ich za prawo właściwe dla umowy²¹.

Odmienne sytuacja będzie się kształtowała w przypadku zawarcia umowy reasekuracji z uwzględnieniem klauzuli arbitrażowej. Zgodnie z ustawą modelową UNICITRAL o międzynarodowym arbitrażu handlowym (ustawa modelowa²²) trybunał arbitrażowy rozstrzyga o sporze zgodnie z „zasadami prawnymi” (*rules of law*) wybranymi przez strony jako mające zastosowanie do istoty sporu²³. Co ważne, w ustawie modelowej podkreśla się, że odwołanie do „zasad prawnych” zamiast do „prawa” (*law*) ma na celu zwiększenie zakresu zasad, którym może podlegać dany stosunek prawny²⁴, a tym samym umożliwienie stronom uznania za prawo właściwe norm o charakterze *soft law*. Prowadzi to zatem do wniosku, że PRICL będą mogły być w pełni respektowane przez sąd arbitrażowy jako prawo właściwe dla rozstrzygnięcia sporu²⁵.

4. PRICL a polska regulacja reasekuracji

W polskim systemie prawnym umowa reasekuracji jest umową nienazwaną²⁶. Zgodnie z art. 820 k.c. przepisów ogólnych dotyczących umowy ubezpieczenia nie stosuje się do reasekuracji. Wydaje się, że tak wyraźne wyłączenie

---

²⁰ Zob. art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzenia Rzym I: „umowa o świadczenie usług podlega prawu państwa, w którym usługodawca ma miejsce zwykłego pobytu”.

²¹ H. Heiss, „The Principles...”, *op. cit.*, s. 13.

²² Odwołanie do ustawy modelowej uzasadnione jest przyjęciem jej jako podstawy krajowych regulacji dotyczących postępowania arbitrażowego. Zgodnie z danymi przedstawionymi na stronie UNICITRAL aktualnie 83 państwa opierają swoje regulacje na ustawie modelowej. Obecna polska regulacja prawna arbitrażu, zawarta w części piątej k.p.c., również w istotnej części oparta jest na rozwiązaniach przyjętych w ustawie modelowej. Tym samym wskazuje się, że zastosowanie rozporządzenia Rzym I do umów reasekuracji zawierających klauzulę arbitrażową będzie znikome. Zob. R. Merkin, „The Rome I Regulation and Reinsurance”, *Journal of Private International Law* 2009, vol. 5(1), s. 77.

²³ Zob. art. 28 ustawy modelowej przyjętej 21 czerwca 1985 r. przez Komisję Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego i uchwalonej 11 grudnia 1985 r. przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych, zmieniona uchwałą z dnia 4 grudnia 2006 r. (UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, United Nations document A/40/17, annex I and A/61/17, annex I).

²⁴ Zob. pkt 39 Noty Wyjaśniającej do ustawy modelowej (Explanatory Note by the UNCITRAL secretariat on the 1985 Model Law on International Commercial Arbitration as amended in 2006).

²⁵ Warto wskazać, że praktyczne zastosowanie PRICL w arbitrażu można było obserwować podczas symulacji postępowania arbitrażowego zorganizowanego przez grupę badawczą PRICL. Przedmiotem symulacji był spór powstały na gruncie umowy reasekuracji, której prawem właściwym były PRICL. Pełna dokumentacja oraz wideo rejestracja postępowania są dostępne na stronie AIDA Europe: https://aidainsurance.org/meetings/pricl-mock-arbitration_2020-09-17.

²⁶ Ł. Ogiegło, „Komentarz do art. 820”, w: K. Pietrzykowski (red.), „Kodeks cywilny”, t. II, „Komentarz do art. 450–1088”, Warszawa 2020.

stosowania przepisów o umowie ubezpieczenia w stosunku do reasekuracji nie uzasadnia również odpowiedniego stosowania niektórych przepisów Kodeksu cywilnego o umowie ubezpieczenia²⁷. Podejście takie potwierdził Sąd Najwyższy²⁸.

Działalność reasekuracyjna regulowana jest ustawą z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, która nie odnosi się jednak do stosunku umownego między reasekuratorem a cedentem. Jedyną wskazówkę co do treści stosunku umownego stanowi art. 4 ustawy, który definiuje działalność reasekuracyjną poprzez wskazanie, że przez reasekurację rozumie się wykonywanie czynności związanych z przyjmowaniem ryzyka cedowanego przez zakład ubezpieczeń lub przez zakład reasekuracji oraz dalsze cedowanie przyjętego ryzyka. Jasne jest jednak, że przepis ten powstał na potrzeby nadzorcze, dlatego wydaje się, że nie powinien stanowić on bezpośredniej podstawy do definiowania umowy reasekuracji.

Poza wskazanymi wyżej przepisami polskie prawo, podobnie jak większość obcych systemów prawnych, nie zawiera odrębnej regulacji dotyczącej reasekuracji²⁹. Uwagi poczynione w pierwszej części artykułu dotyczą zatem również polskich pomiotów. W konsekwencji znajomość PRICL i ich zastosowanie nie powinny być dla polskiego rynku obojętne. Wielkość i znaczenie polskiego rynku reasekuracji nie ma tu większego znaczenia. Reasekuracja – zarówno polska, jak i zagraniczna – odgrywa dla zakładów ubezpieczeń istotną rolę dzięki wsparciu przy złożonych ryzykach, zmniejszeniu wymogów kapitałowych, uzupełnianiu brakującej pojemności ubezpieczeniowej czy zwiększaniu wypłacalności. Ponieważ jakość „usługi reasekuracyjnej” otrzymywanej przez zakłady ubezpieczeń ma bezpośredni związek z jakością umowy reasekuracji, wydaje się, że w interesie polskich podmiotów jest promowanie stosowania PRICL i dążenie do standaryzacji postanowień umownych. W szczególności, mając na uwadze fakt, że polskie zakłady ubezpieczeń i reasekuracji mogą reasekurować się w państwach Unii Europejskiej oraz w państwach trzecich.

5. Konkluzje

Przedstawione w artykule argumenty obiektywnie uzasadniają potrzebę stworzenia Zasad. Z prawnego punktu widzenia pożądane jest dążenie do usunięcia każdego stanu niepewności prawnej, w szczególności niepewności co do stosunku prawnego. Można wyrazić obawę, że PRICL podzieli los PEICL (The Principles of European Contract Law) i nie znajdzie istotnego zastosowania w praktyce. Obserwując jednak zmieniającą się praktykę rynku reasekuracji, w ocenie autorki, zastosowanie PRICL będzie miało coraz większe znaczenie.

Po pierwsze, w ostatnich latach odnotowuje się coraz większą liczbę sporów reasekuracyjnych kończących się wyrokami sądów powszechnych, głów-

²⁷ Obszerne wyjaśnienia w tym zakresie przedstawia D. Fuchs – zob. D. Fuchs, *op. cit.*, s. 26.

²⁸ Wyrok SN z dnia 18 maja 1970 r., I CR 58/70, OSNCP 1971, nr 5, poz. 86.

²⁹ M. Krajewski, „Komentarz do art. 820”, w: M. Krajewski, „Umowa ubezpieczenia. Art. 805–834 KC. Komentarz”, Warszawa 2016.

nie na obszarze jurysdykcji *common law*³⁰. Wysoce prawdopodobne jest zatem, że kształtowanie się orzecznictwa w tym zakresie zmusi strony do kształtowania umów reasekuracji w zgodzie z wypracowaną przez sąd interpretacją. Jednocześnie, w celu uniknięcia sporu oraz rozstrzygnięcia go przed sądem, pożądane będzie bezpośrednie i precyzyjne formułowanie postanowień umownych.

Po drugie, z uwagi na coraz większą rolę reasekuracji jako wyznacznika stabilności finansowej zakładów ubezpieczeń i tym samym istotnego czynnika w ocenie nadzorczej zakładów ubezpieczeń strony umów reasekuracji coraz rzadziej chcą polegać wyłącznie na zwyczajach reasekuracyjnych³¹. W poszukiwaniu pewności co do prawa i co do stosunku prawnego zbiorów spisanych i precyzyjnie określonych zasad wydaje się rozwiązaniem optymalnym.

Po trzecie, potrzeba standaryzacji postanowień umownych będzie wzrastała wraz z postępem rozwoju technologii *block chain* i *smart contract* w branży reasekuracyjnej. Stosowanie *smart contract* wymaga bowiem wysokiej standaryzacji umów oraz jednomyślności co do ich znaczenia³².

W końcu nie można zapomnieć, że istotnym asumptem dla rozpoczęcia prac nad Zasadami był sam rynek. Przedstawiciele zakładów ubezpieczeń i reasekuracji zgłosili potrzebę zaadresowania problemu, a dziś największe podmioty są ambasadorami projektu. Praktycy podkreślają rolę PRICL w minimalizowaniu ryzyk związanych z niepewnością co do prawa (np. ryzyko operacyjne), a tym samym kosztów generowanych przez takie ryzyka³³. Ponadto pozytywnie oceniają podejście PRICL do rozwiązywania praktycznych problemów związanych np. z uprawnieniami reasekuratora w przypadku naruszenia przez cedenta obowiązków informacyjnych poprzedzających zawarcie umowy reasekuracji³⁴. Biorąc to pod uwagę, jak również fakt, że skoro to sami zainteresowani (podmioty rynku) przyczynili się do zapoczątkowania projektu, można twierdzić, że będą oni też aktywnie korzystać z wypracowanych rozwiązań w praktyce. To od nich w gruncie rzeczy zależeć będzie efektywność Zasad i ostateczne powodzenie projektu. PRICL nie pozostaje też bez znaczenia dla podmiotów polskiego rynku ubezpieczeń. Bez względu na wielkość polskiego rynku reasekuracji stanowi on część rynku globalnego, a polskie zakłady ubezpieczeń biorą udział w międzynarodowych programach reasekuracyjnych. Konsekwencje wykonania umów reasekuracji mają zatem wpływ również na polskie podmioty.

Jednocześnie, obok korzyści z praktycznego zastosowania Zasad, słusznie podkreśla się naukową wartość projektu PRICL. Prawnoporównawczy charakter prac nad Zasadami pozwala na nadanie im miana zbioru ustalonych

---

³⁰ K. Noussia, *op. cit.*, s. 15; L. Kuitunen, *op. cit.*, s. 48.

³¹ D. Cerini, „Duties and remedies in the Principles of International Commercial Contracts (ICC) and the Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL): Notes for a comparison”, *Uniform Law Review* 2020, Vol. 25, s. 28.

³² H. Heiss, „From Contract Certainty...”, *op. cit.*, s. 100.

³³ L. Kuitunen, *op. cit.*, s. 47.

³⁴ *Ibidem*, s. 50–55; D. Cerini, *op. cit.*, s. 39.

zwyczajów obrotu i najlepszych praktyk obowiązujących na wiodących rynkach reasekuracji na świecie³⁵. Tym samym mogą one stanowić wzór dla prawodawców krajowych w procesie ewentualnego normowania umowy reasekuracji.

mgr Marta Ostrowska, LL.M
ORCID: 0000-0001-7385-1189
członek grupy badawczej PRICL
Rechtswissenschaftliches Institut
Universität Zürich

Załącznik

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

SEKCJA 1: ZASTOSOWANIE PRICL

ARTYKUŁ 1.1.1

(Przedmiotowy zakres zastosowania)

PRICL stosuje się do umów reasekuracji, w przypadku których strony uzgodniły, że będą one regulowane przez PRICL.

ARTYKUŁ 1.1.2

(Sprawy nieuregulowane)

W sprawach nieuregulowanych przez PRICL stosuje się Zasady Międzynarodowych Kontraktów Handlowych UNIDROIT 2016 („PICC”).

ARTYKUŁ 1.1.3

(Wyłączenie lub modyfikacja PRICL)

Strony mogą wyłączyć stosowanie któregośkolwiek z postanowień PRICL lub uchylić lub zmienić ich skutki.

ARTYKUŁ 1.1.4

(Zwyczaje i praktyka)

1. Strony są związane każdym zwyczajem, na który się zgodziły, oraz każdą praktyką, którą przyjęły między sobą.

2. Zwyczaj handlowy, który jest powszechnie znany i przestrzegany przez strony umowy reasekuracji, powinien być brany pod uwagę przy interpretacji postanowień umowy.

ARTYKUŁ 1.1.5

(Zasady wymuszające swoje zastosowanie)

Tam, gdzie to konieczne, zastosowanie PRICL nie powinno ograniczać zastosowania zasad wymuszających swoje zastosowanie zarówno krajowych, międzynarodowych, jak i ponadnarodowych.

---

³⁵ D. Fuchs, *op. cit.*, s. 30.

ARTYKUŁ 1.1.6

(Interpretacja i sprawy nieuregulowane)

1. Przy interpretacji PRICL należy wziąć pod uwagę ich międzynarodowy charakter i cele, w tym potrzebę promowania przestrzegania zasady dobrej wiary, uczciwego obrotu w sektorze reasekuracji oraz jednolitości w stosowaniu PRICL.

2. Do spraw objętych zakresem PRICL, które jednak nie zostały przez nie wyraźnie uregulowane, stosuje się w miarę możliwości podstawowe zasady PRICL.

SEKCJA 2: DEFINICJE

ARTYKUŁ 1.2.1

(Umowa reasekuracji)

1. „Umowa reasekuracji” oznacza umowę, przez którą jedna strona, reasekurator, w zamian za zapłatę składki, zobowiązuje się wobec drugiej strony, cedenta, do zapewnienia ochrony przed ryzykiem związanym z roszczeniami ubezpieczeniowymi lub reasekuracyjnymi.

2. O ile nie wskazano inaczej, termin „umowa” używany w PRICL odnosi się do umowy reasekuracji.

ROZDZIAŁ 2

OBOWIĄZKI REASEKURATORA I CEDENTA

SEKCJA 1: OBOWIĄZKI OGÓLNE

ARTYKUŁ 2.1.1

(Postanowienia ogólne)

Podczas negocjacji, tworzenia, wykonywania, rozwiązania lub odstąpienia od umowy strony są sobie wzajemnie winne obowiązki określone w niniejszym rozdziale.

ARTYKUŁ 2.1.2

(Obowiązek zachowania najwyższej dobrej wiary)

Strony zobowiązują się do zachowania wobec siebie najwyższej dobrej wiary. „Najwyższa Dobra Wiara” oznacza rzetelność i transparentność, a także uczciwe uwzględnianie interesów drugiej strony.

ARTYKUŁ 2.1.3

(Poufność)

Strony traktują przekazane sobie informacje jako poufne. W przypadku braku zgody strony nie ujawniają ich stronom trzecim, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to wymagane przez prawo, i z wyjątkiem przypadków, gdy jest to konieczne do udzielenia informacji upoważnionym osobom zaangażowanym w transakcję, w tym profesjonalnym doradcom, audytorom i retrocesjonariuszom.

ARTYKUŁ 2.1.4

(Dobra wiara w rozstrzyganiu sporów)

Strony podejmują wszelkie możliwe starania, aby spory wynikające z umowy rozwiązywać tak szybko i skutecznie, jak to możliwe.

SEKCJA 2: PRZEDKONTRAKTOWE OBOWIĄZKI CEDENTA

ARTYKUŁ 2.2.1

(Obowiązek udzielenia informacji przez potencjalnego cedenta)

Ubiegając się o ochronę reasekuracyjną, potencjalny cedent obowiązany jest przekazać reasekuratorowi wszystkie informacje, które są mu znane lub w rozsądny sposób powinny być mu znane, a które są istotne dla ryzyka, które ma przejąć reasekurator. Informacja jest istotna dla ryzyka, jeżeli wpłynęłaby na decyzję racjonalnego i ostrożnego reasekuratora co do przyjęcia ryzyka, warunków przyjęcia ryzyka i składki za przyjęcie ryzyka.

SEKCJA 3: OBOWIĄZKI W TRAKCIE TRWANIA UMOWY

ARTYKUŁ 2.3.1

(Zapłata składki)

Składki opłacane są przez cedenta zgodnie z warunkami umowy. Reasekurator zobowiązany jest wezwać cedenta do zapłaty w celu uruchomienia obowiązku zapłaty składki przez cedenta. Składki powinny być zapłacone niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty.

ARTYKUŁ 2.3.2

(Dokumentacja umowy)

Strony współpracują w zakresie dokumentowania każdego porozumienia i dokładają starań, aby w rozsądnie szybkim terminie zgromadzić dokumentację umowy.

ARTYKUŁ 2.3.3

(Prawo reasekuratora do wglądu)

Reasekurator ma prawo wglądu do akt cedenta dotyczących stosunku ubezpieczenia za odpowiednim wcześniejszym powiadomieniem. Wniosek reasekuratora musi być rozsądny w zakresie czasu, miejsca i sposobu dokonania wglądu.

SEKCJA 4: OBOWIĄZKI W PROCESIE LIKWIDACJI SZKODY

ARTYKUŁ 2.4.1

(Zgłoszenie roszczenia)

Cedent powiadamia reasekuratora odpowiednio i terminowo o roszczeniach objętych umową reasekuracji oraz o okolicznościach, które stwarzają znaczną szansę na uzyskanie ochrony reasekuracyjnej.

ARTYKUŁ 2.4.2

(Likwidacja szkody przez cedenta)

Cedent postępuje rozsądnie i ostrożnie, rozpatrując roszczenia swoich ubezpieczonych, które mogą skutkować roszczeniami na podstawie umowy reasekuracji.

ARTYKUŁ 2.4.3

(Klauzula uznania zobowiązań³⁶ i klauzula dzielenia losu cedenta³⁷)

W zakresie, w jakim szkoda jest objęta umową reasekuracji, reasekurator ma obowiązek:

---

³⁶ Ang. *follow-the-settlements*

³⁷ Ang. *follow-the-fortunes*

- a. uznania decyzji cedenta w zakresie jego rozliczeń, jeżeli można dowodzić, że szkody są objęte ochroną na podstawie pierwotnej umowy ubezpieczenia;
- b. dzielenia losu cedenta.

ARTYKUŁ 2.4.4

(Terminowa płatność roszczeń reasekuracyjnych)

Po prawidłowym przedstawieniu przez cedenta roszczenia o zapłatę reasekurator odpowiednio szybko dokona zapłaty na rzecz cedenta kwot należnych z tytułu roszczenia zgodnie z umową. Strony mogą określić dokładne warunki i terminy płatności.

ROZDZIAŁ 3

ŚRODKI OCHRONY PRAWNEJ

ARTYKUŁ 3.1

(Środki prawne przysługujące w przypadku naruszenia umowy)

1. Jeżeli strona naruszy umowę, poszkodowanemu przysługuje prawo do żądania:
  - a. świadczenia zgodnie z Rozdziałem 7 Sekcja 2 PICC;
  - b. odszkodowania zgodnie z Rozdziałem 7 Sekcja 4 PICC.
2. Poszkodowany może rozwiązać umowę, jeśli nie można racjonalnie oczekiwać, że jej dotrzymana.

ARTYKUŁ 3.2

(Środki prawne przysługujące w przypadku naruszenia obowiązku udzielenia informacji przed zawarciem umowy)

1. Jeżeli potencjalny cedent naruszy obowiązek udzielenia informacji określony w art. 2.2.1, a reasekurator, znając nieujawnione informacje, zawarłby umowę na innych warunkach, z wyłączeniem warunków dotyczących składki, reasekurator ma prawo dostosować umowę do tych innych warunków z mocą wsteczną.

2. Z zastrzeżeniem ust. (1), jeżeli potencjalny cedent naruszy obowiązek udzielenia informacji, określony w art. 2.2.1, a reasekurator, znając nieujawnione informacje, zawarłby umowę w zamian za wyższą składkę, reasekuratorowi przysługuje prawo do:

a. proporcjonalnego obniżenia kwoty należnej do zapłaty z tytułu wszelkich roszczeń wynikających ze szkody, która powstała, zanim reasekurator dowiedział się o naruszeniu, oraz

b. żądania wyższej składki za pozostały okres umowy, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnego pokrycia zgodnie ze skorygowaną umową wszelkich roszczeń wynikających ze szkody, która powstała po powzięciu przez reasekuratora wiadomości o naruszeniu.

Za uprzednim powiadomieniem reasekuratora w rozsądnym terminie po dokonaniu zmiany umowy cedent jest uprawniony do zapłacenia wyższej składki z mocą wsteczną od momentu zawarcia umowy oraz do pełnego pokrycia szkód, o których nie wiedział przed powiadomieniem.

3. Naruszenie przez potencjalnego cedenta obowiązku udzielenia informacji określonego w art. 2.2.1 upoważnia reasekuratora do odstąpienia od umowy z mocą wsteczną, jeżeli:

- a. obowiązek został naruszony w wyniku oszustwa;
- b. reasekurator nie zawarłby umowy, gdyby znane mu były nieujawnione okoliczności.

4. W przypadku skorzystania przez reasekuratora ze środków określonych w ust. (1) – (3) może on żądać dodatkowego odszkodowania.

ROZDZIAŁ 4

ALOKACJA ZDARZENIA UBEZPIECZENIOWEGO³⁸

ARTYKUŁ 4.1

(*Zakres zastosowania*)

Postanowienia niniejszego rozdziału stosuje się w przypadku, gdy strony umowy postanowiły, że umowa będzie obejmować szkody, których moment powstania określa się na zasadzie „powstania zdarzenia ubezpieczeniowego” lub „przypisania ryzyk”.

ARTYKUŁ 4.2

(*„Powstanie zdarzenia ubezpieczeniowego”*)

1. Klauzula „powstania zdarzenia ubezpieczeniowego” oznacza, że umowa obejmuje wszelkie zobowiązania cedenta powstałe w czasie trwania okresu reasekuracji w konsekwencji ziszczenia się ryzyka objętego stosunkiem ubezpieczenia.

2. Moment powstania zobowiązania cedenta ustala się zgodnie z warunkami stosunku ubezpieczenia i prawa dla niego właściwego.

ARTYKUŁ 4.3

(*„Przypisanie ryzyk”*)

Klauzula „przypisania ryzyk” oznacza, że umowa obejmuje wszelkie zobowiązania cedenta powstałe w konsekwencji ziszczenia się ryzyka objętego umową ubezpieczenia, jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta lub odnowiona w czasie trwania okresu reasekuracji.

ROZDZIAŁ 5

AGREGACJA SZKODY³⁹

ARTYKUŁ 5.1

(*Zasada*)

1. W odniesieniu do udziałów własnych i limitów odpowiedzialności strony mogą umówić się w umowie reasekuracji, że będą traktować dwie lub więcej oddzielnych szkód przypisanych do tego samego okresu reasekuracji jako jedną szkodę.

2. W szczególności strony mogą umówić się na traktowanie dwóch lub więcej oddzielnych szkód jako jednej szkody, stosując agregację według zdarzenia lub agregację według przyczyny.

ARTYKUŁ 5.2

(*Agregacja według zdarzenia*)

1. W przypadku gdy w umowie reasekuracji strony umawiają się na agregację według zdarzenia, wszystkie szkody powstałe w bezpośrednim następstwie ziszczenia

---

³⁸ W oryginalnej wersji angielskiej Zasad rozdział 4 zatytułowany jest „Loss Allocation”, gdzie termin „loss” oznacza zdarzenie ubezpieczeniowe, którego wystąpienie powoduje powstanie obowiązku cedenta do poniesienia konsekwencji finansowych wynikających ze ziszczenia się ryzyka objętego umową ubezpieczenia zawartą pomiędzy cedentem a ubezpieczającym (zob. komentarz C1. do art. 4.2).

³⁹ W oryginalnej wersji angielskiej Zasad rozdział 5 zatytułowany jest „Loss Aggregation”, gdzie termin „loss” oznacza szkodę poniesioną przez ubezpieczonego (zob. komentarz C11. do art. 5.1).

się tego samego reasekurowanego ryzyka uważa się za powstałe w wyniku jednego zdarzenia.

2. W przypadku gdy w umowie reasekuracji obejmującej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej strony umawiają się na agregację według zdarzenia, wszystkie szkody powstałe w bezpośrednim następstwie tego samego działania, zaniechania lub faktu powodującego lub rzekomo powodującego powstanie odpowiedzialności ubezpieczonego uważa się za powstałe w wyniku jednego zdarzenia.

ARTYKUŁ 5.3

(Agregacja według przyczyny)

1. W przypadku gdy w umowie reasekuracji strony umawiają się na agregację według przyczyny, wszystkie szkody powstałe w bezpośrednim następstwie jednego lub kilku zdarzeń w rozumieniu art. 5.2 ust. (1) uważa się za wynikające z jednej wspólnej przyczyny, o ile można było racjonalnie przewidzieć, że przyczyna tego rodzaju może spowodować takie zdarzenie.

2. W przypadku gdy w umowie reasekuracji obejmującej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej strony umawiają się na agregację według przyczyny, wszystkie szkody powstałe w bezpośrednim następstwie jednego lub kilku zdarzeń w rozumieniu art. 5.2 ust. (2) uważa się za wynikające z jednej wspólnej przyczyny, o ile można było racjonalnie przewidzieć, że przyczyna tego rodzaju może spowodować takie zdarzenie.

Bibliografia

- Cerini D., „Duties and remedies in the Principles of International Commercial Contracts (ICC) and the Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL): Notes for a comparison”, *Uniform Law Review* 2020, Vol. 25.
- Edelman C., Burns A., „The Law of Reinsurance”, Oxford University Press, 2013.
- Fras M., „Reżim prawny umowy reasekuracji: zagadnienia materialnoprawne i kolizyjne”, *Prawo Asekuracyjne* 2008, nr 4.
- Fuchs D., „Ujednoczenie kontraktowego prawa reasekuracyjnego w skali międzynarodowej *in statu nascendi* – PRICL (Principles of Reinsurance Contract Law)”, *Wiadomości Ubezpieczeniowe* 2019, nr 1.
- Heiss H., „From contract certainty to legal certainty for reinsurance transactions. The Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL)”, *Scandinavian Studies of Law* 2018, vol. 64.
- Heiss H., „The Principles of Reinsurance Contract Law: An optional instrument of transnational reinsurance law”, *Uniform Law Review* 2020, Vol. 25(1).
- Hoffman W., „On the use and abuse of custom and usage in reinsurance contract”, *Tort & Insurance Law Journal* 1997, vol. 33(1).
- Kowalewski E., Fuchs D., Mogilski W.W., Serwach M., „Prawo ubezpieczeń gospodarczych”, Bydgoszcz 2006.
- Krajewski M., „Umowa ubezpieczenia. Art. 805–834 KC. Komentarz”, Warszawa 2016.
- Kuitunen L., „Principles of Reinsurance Contract Law Project: Enhancing the value of reinsurance cover – viewpoint of an industry practitioner”, *Uniform Law Review* 2020, vol. 25(1).
- Law Guarantee Trust & Accident Society v. Munich Reinsurance Co., [1915] 31 T.L.R. 572.

- Merkin R., „The Rome I Regulation and Reinsurance”, *Journal of Private International Law* 2009, vol. 5(1).
- Noussia K., „Reinsurance Arbitration”, Springer, 2013.
- O’Neill P.T., Woloniecki J.W., „The Law of Reinsurance: in England and Bermuda”, London 2019.
- Pietrzykowski K. (red.), „Kodeks cywilny”, t. II. „Komentarz do art. 450–1088”, Warszawa 2020.
- Rossi M.L., Lowe N., „Regulating Reinsurance in Global Market”, *The Geneva Papers on Risk and Insurance* 2002, Vol. 27(1).
- Witthoff E., „Principles of Reinsurance Contract Law: A Reinsurer’s View”, *Uniform Law Review* 2020, vol. 25(1).
- UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, United Nations document A/40/17, annex I and A/61/17, annex I.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 1970 r., I CR 58/70, OSNCP 1971, nr 5, poz. 86.

The Principles of Reinsurance Contract Law. New Quality of Reinsurance Contracts

The article presents an international project on reinsurance contract law: The Principles of Reinsurance Contract Law (PRICL), and assesses its potential practical application, also from the perspective of Polish market. The analysis of current problems arising from reinsurance contracts, i.e. legal uncertainty as to the law applicable and contractual relationship, explains the rationale behind the PRICL and stresses their importance. The arguments presented in the study are supported with the particularly vital practitioners’ voice. Furthermore, the article considers technical aspects of the PRICL application, such as their legal efficiency in court proceedings.

Keywords: reinsurance contract law, PRICL, harmonisation of reinsurance contract law.